

A bibliai antropológia témavázlata

I. Az emberi lényeg és rendeltetés meghatározása

„Isten képére és hasonlatosságára teremttség”

1Móz 1,27

„Krisztusra” teremttség

Kol 1,16

Döntően célt jelent: Mt 5,48 (Vö.: Lk 6,36)

II. Az ember teremtésbeli adottságai

1. A test-lélek kérdés

Az ember „alapképlete”

1Móz 2,7	föld pora (áfár)	+	élet lehelete (nösámá)	=	élő lélek (nefes)
ÓSz-ben másutt	<i>bászár</i> (test, olykor az egész embert is jelentheti)	+	<i>ruach</i> (szél, Szentlélek, személytelen élet)	=	<i>nefes</i> (az egész embert jelöli, mint egyént a maga egyediségében)
ÚSz-ben	<i>szóma</i> (test, olykor az egész embert is jelentheti)	+	<i>pneuma</i> (szél, Szentlélek, személytelen élet, az ember legmagasabbrendű tevékenysége, Isten Lelkével való kapcsolata)	=	<i>pszüché</i> (az egész embert jelöli, mint egyént a maga egyediségében)

A Bibliában tehát nincs sem dichotómia (test+lélek=ember),
sem trichotómia (test+lélek+szellem=ember),
Az ember oszthatatlan életében és halálában egyaránt.

Kiváló összefoglalás: Wolf idézet 129. o. 2. bek.

Különösen megvilágosító igék:

- ruach* személytelensége: Préd 3,19. 21; Jób 34,14-15; Zsolt 104,29-30
- ruach, pneuma* nélkül nincs élet: Jak 2,26
- nefes* = személy, individuum:
nefes mét = holt lélek, ember: 4Móz 6,6
nefes (magában) = holttest: 4Móz 5,2; 6,11
- a *test* nem alacsonyabbrendű: 1Kor 6,13. 19

2. Az ember lelkivilága

Leggyakoribb bibliai neve: szív (Ósz) *léb, lébáb*, (Úsz) *kardia* = szív

(Vigyázat, a szív szó átvitt értelmű szóhasználat a magyar nyelvben főként az érzelmekre utal, a bibliai fogalom viszont az értelemre és az akaratra, tehát az intellektusra is!)

További nevek: *elme, vese, az ember benseje, belső ember, (ritkán) nefes és pszüché* is. Nagyon ritkán, nem az ember egész lelkivilágára, hanem speciálisan csak Isten Lelkével áthatott megnyilatkozásra: *ruach, pneuma*)

3. Az ember lelkivilágán belüli funkciók:

- a) *értelem* (felfogóképesség, emlékezet, memória, következtető, logikai készség, intuitív készség)
 - b) *lelkiismeret* (szüneidészis) = erkölcsi ítélőképesség. Eredetileg Isten törvényéhez kódolt. Vigyázat! Önmagában nem Isten szava, de Isten szólhat rajta keresztül. A Biblia beszél „*gonosz és megfertőztetett*” lelkiismeretről is! (Rm 2,15. vö.: Tit 1,15; Zsid 10,22)
 - c) *szabad választási képesség* (nem szabad akarat, mert ez félreérthető lenne!) Visszahat az értelemre és a lelkiismeretre is, döntően alakítja az ember jellemét. Az embernek uralma lehet és kell is lennie lelkivilága felett: Péld 25,28
 - d) *érzelme*k, mindent kísérnek, és erős motivációként (szeretet, gyűlölet-skálán) hatnak. Érzelmeink a lélek az egyéniség tükré is. Zsolt 97,10/a; Rm 12,9/b; Mt 6,21
4. Az *egyéni*ség csodája: a született adottságok és folytonosan formálódó személyiség. (*Traducianizmus*; Jer 1,5; Zsolt 33,14-15)
 5. Az ember lelkivilágának, a belső embernek a komplex működése: a *gondolkodás és a tudat* (1Kor 2,11)
170. o. táblázat (Préd 7,29 állapotában) vö: Zsolt 32,11

III. Az ember bűneset utáni állapota

1. Alapfogalmak

- a) Öröklött, bűnre való hajlam: Rm 5,12 (Nem átöröklődő vétkekesség!)
Bibliai nevei: „*erőtlen*ség, *beteg*ség”. Igék: 183. o. A „*tagokban*”, a testben van „*felírva*” (Rm 7,23)
 - b) A „*szokás törvénye*” hozzáadódik. A „*szív táblájára íratik fel*”. Jer 17,1; 13,23.
 - c) Bűnös „*kívánság*”, szenvedély = genetikai hajlam + szokás törvénye. 2Pt 1,4; Gal 5,24.
 - d) Öröklött és szerzett bűnös természet = *sarx* (hústest).
186-187. o. Fontos!
szarkinosz antroposz
pszüchikosz antroposz (= természetes ember, nem „*érzéki ember*”. 188. o.!)
Ellentéte a pneumatikosz antroposz
 - e) A „*test (sarx) gondolata*” Rm 8,6-7
A (megromlott) „*szív gondolata*” Mt 15,9
 - f) *Természet* = öröklött adottságok
Jellem = az előbbi háttérén a szabad választásokkal kialakított „*második természet*”.
Az ember nem felelős az (első) természetéért, de felelős a jelleméért.
2. A „*csalárd szív*” működése (Jer 17,9)
192. o. táblázat
Préd 23,7 az eredeti szöveg szerint: „*Amint az ember magában gondolkodik, olyan ő.*”
 3. Az ember bűnnek „*eladott*” állapotban (Rm 7,14. 23; Jn 8,34; Rm 7,24)
Hármas „*rács*” mögé zártság, kemény fogság: genetikai örökség, szokás törvénye, vakság (értelem, lelkiismeret tompultsága, elfogultsága)